

Zelfbeeld leerlingen/verwachtingspatroon docenten

Uit de resultaten van mijn onderzoek is gebleken dat docenten een belangrijke invloed kunnen uitoefenen op de vorming van het zelfbeeld van hun leerlingen. Een voorwaarde hiervoor is echter wel dat zij zich een reëel beeld en een reëel verwachtingspatroon van hun leerlingen dienen te vormen. Op grond van deze verwachtingen baseren zij namelijk hun lesgeefgedrag, hun taal- en vraaggedrag. Ook de relatie docent-leerling speelt bij het verwachtingspatroon en de perceptie van dat beeld een cruciale rol.

Tijdens de interventieperiode hebben de docenten gebruik gemaakt van het model van Samuel Harter. Hierin zijn 7 tips beschreven die leiden tot een persoonlijker en meer individueel gericht contact met leerlingen. De intensivering van de relatie docent-leerling heeft een positief effect gehad op de vier verschillende aspecten van het zelfbeeld van de leerlingen. Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat de leerlingen na de interventieperiode over een positiever sociaal, emotioneel, cognitief en fysiek beeld beschikken. Met name het zelfvertrouwen van leerlingen is sterker en groter geworden. Uit metingen bij de docenten blijkt bovendien dat zij na de interventieperiode een reëler verwachtingspatroon en een reëlere perceptie van het beeld van hun leerlingen hadden dan voorheen.

Naast het werken aan een meer persoonlijke relatie met de leerling, hebben de docenten tijdens de interventieperiode hun vraaggedrag naar leerlingen aangepast. Dit aangepaste vraaggedrag uitte zich met name in het achterwege laten van de zogenaamde “wie weet het “vraag en de “herhalingsvraag”. Het accent bij het vernieuwde vraaggedrag lag voornamelijk op de “doorvraag” beurten. In deze ‘doorvraagbeurt’ geeft de docent de leerling alle gelegenheid om te tonen wat hij of zij waard is. Door de vraag niet door te spelen aan een andere leerling, maar door verder te vragen, geeft de leraar aan de leerling het gevoel dat hij in de leerling gelooft. Dit gevoel van vertrouwen heeft mede bijgedragen aan een positiever zelfbeeld van de leerling.

Samenvattend kan ik concluderen dat zowel de aanpassing van het vraaggedrag en de meer persoonlijke benadering van leerlingen een positief effect heeft op het zelfbeeld van de leerling. Bovendien krijgt de docent naast een reëlere perceptie van dat beeld ook een beter verwachtingspatroon van zijn leerlingen.

Jan van den Hoek
januari 2011